

Asia: VN/10855/2024

Luonnos hallituksen esityksestä eduskunnalle sähköisestä tunnistamisesta, luottamuspalveluista ja eurooppalaisesta digitaalisesta identiteetistä annettua EU:n asetusta täydentäväksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Huomiot rajat ylittävän sähköisen tunnistamisen, sähköisten luottamuspalvelujen ja eurooppalaisen digitaalisen identiteetin kansallisesta sääntelystä:

Kansalliskirjasto pitää esitettyä lainsäädäntöä yleisesti ottaen onnistuneena.

Kirjastot ovat ahkerasti ja laajasti käytetty palvelu. Sen takia on tärkeää, että palvelun käyttöönotto ja käyttö on helppoa kaikille asiakasryhmille ja että saatavissa on kylliksi käytön tukea. Vahva tunnistautuminen tekee myös helpommaksi tarjota palveluja niille, joille välimatkan tai muun syyn takia yksikin käynti kirjastossa on työläs. Tietojen siirron minimoinnin periaate on hyvin kannatettava, samoin mahdollisuus pseudonymisointiin.

Kansalliskirjasto muistuttaa aiempiin kokemuksiin nojaten, että miten sujuvaksi lompakon käyttöönotto onkaan suunniteltu, se saattaa edellyttää palveluntarjoajilta toimenpiteitä. Siihen tulee aikataulutuksessa varautua. Kiire on tietoturvariski.

Esityksessä ehdotetaan lakiin rajat ylittävästä sähköisestä tunnistamisesta, sähköisistä luottamuspalveluista ja

eurooppalaisesta digitaalisesta identiteetistä pykälää 8 eurooppalaisen digitaalisen identiteetin lompakon lähdekoodin avoimuudesta näin kuuluvaksi:

"Eurooppalaisen digitaalisen identiteetin lompakon tarjoaja ei kuitenkaan saa luovuttaa lompakon lähdekoodia komponenteista, joita ei ole asennettu käyttäjän laitteeseen, jos sille on olemassa asianmukaisesti perusteltu syy."

Tässä ensinnäkin kenties tarkoitetaan sanoa, että lompakon tarjoajan ei _tarvitse_ luovuttaa lähdekoodia, jos sille on olemassa asianmukaisesti perusteltu syy. Mikäli säädöksen olisi tarkoitus olla positiivisesti velvoittava, lainsäätäjän olisi varmastikin täsmällisemmin määriteltävä syyt.

Pykälää perustellaan sillä, että rajoittaminen olisi tarpeen erityisesti lompakkoon liittyvän kehitystyön ja investointien edistämiseksi. Toisaalta kuitenkin todetaan, että "lähdekoodin avoimuuden tavoitteena on edistää lompakkoon liittyvää yhteiskunnallista luottamusta ja lompakon hyväksymistä käyttäjien keskuudessa. Lisäksi tarkoituksena on ollut varmistaa, että lompakon toiminta olisi mahdollisimman läpinäkyvää erityisesti henkilötietojen käsittelyn näkökulmasta. Lompakon lähdekoodin avoimuudella halutaan osaltaan varmistaa myös niiden turvallisuutta."

Kansalliskirjasto pitää tärkeänä, että avoimen lähdekoodin periaatteesta tingitään suppeimmassa mahdollisessa laajuudessa, jos lainkaan. Muistettakoon, että lähdekoodin avoimuus ei edellytä lähdekoodin jatkohyödyntämisen mahdollistavaa lisensiointia. "Asianmukainen perusteltu syy" antaa käytännössä avoimen valtakirjan jättää lähdekoodi luovuttamatta, mikä ei ole omiaan varmistamaan sovellusten laatua. On pelättävissä, että tällaisenaan muotoilu vesittää asetuksella säädetyn periaatteen.

Huomiot koskien digitaalista henkilöllisyystodistusta:

-

Huomiot kansallisen vahvan sähköisen tunnistamisen turvallisuutta parantavista muutoksista:

-

Huomiot koskien kansallista ekosysteemikuvausta:

-

Esa-Pekka Keskitalo
Kansalliskirjasto